

Klager

Psykolog

Oslo, 29.10.2019
FER-sak: 10/19K

FAGETISK KLAGESAK - KONKLUSJON

Klager:

Innklaget psykolog:

Norsk psykologforening (NPF), Fagetisk råd (FER) mottok klagen 14.01.19 og sluttbehandlet klagen i sitt møte 28.10.19.

BAKGRUNN FOR KLAGEN

Klagen handler om at klager har opplevd uønsket etterspill av psykologbehandlingen. Klager opplyste i sitt brev til FER at hun gikk i terapi hos innklagede psykolog et års tid, for ca. syv år siden. Hun skrev at psykologen var vennlig og imøtekommende, og passe interessert. Klager skrev at hun aldri var helt fortrolig med behandlingen, men at hun hadde et visst utbytte av den. Klager opplyste at hun har diagnosen paranoid schizofreni.

Klager skrev at hun i ettertid ble innlemmet i det hun omtalte som «en mimespill-produksjon» uten sitt samtykke. Ifølge klager hadde psykologen vært deltagende som en av flere manusforfattere, og at hun hadde opplevd hans meninger som grenseoverskridende. Klager skrev at hun syntes at psykologen manglet psykologisk teft, og at han påberopte seg en autoritetsrolle i livet hennes.

Saken ble behandlet av rådets faste medlemmer.

Vedtak: *5.1.1.2 Brudd på de fagetiske prinsippene er ikke godtgjort.*

Begrunnelsen for FERs vedtak er beskrevet nedenfor.

Den fagetiske klageprosessen har som sitt viktigste formål å bidra til at den innklagede psykologen kan foreta en fagetisk refleksjon over de punktene som FER påpeker i psykologens arbeid og eventuelt endre sin praksis slik at denne er i overensstemmelse med EPNP. Det er ønskelig at denne prosessen kan vise at klager er respektert.

SAKSGANG

- 14.01.19 FER mottok brev fra klager med klage på Psykologforeningens medlem.
30.04.19 FER vurderte henvendelsen i møte og vedtok å utrede saken som en fagetisk klagesak.
19.06.19 FER mottok redegjørelse fra psykologen.
12.08.19 FER mottok kommentar fra klager.

FER har ikke mottatt sluttkommentar fra psykologen.
FER valgte å sluttbehandle saken i møte 28.10.19.

OPPSUMMERING AV TILSENDT DOKUMENTASJON

Klagers brev til FER

I sitt første brev til FER beskriver klager saken som skissert innledningsvis. Selve klagen var kort, kun et par sider tekst. Klager skriver at hun opplever seg grovt krenket av psykologen, og orker ikke mer av situasjonen. Hun skriver at psykologen har invitert til sosial dialog, men at hun ikke greier å møte ham.

Innklagede psykolog har fått tilsendt klagen i sin helhet. Vi bad ham om å redegjøre for i hvilken grad han har hatt kontakt med klager, og hva kontakten i så fall har inneholdt. FER bad psykologen om å kommentere innholdet i klagen, og reflektere over klagen relatert til EPNP med henvisning til følgende prinsipper i EPNP:

II.1 Respekt for personens rettigheter og verdighet

Psykologen viser respekt for og arbeider for å fremme utviklingen av hvert menneskes rettigheter, verdighet og integritet. Han/hun respekterer individets rett til privatliv, konfidensialitet, selvbestemmelse og autonomi, i samsvar med psykologens øvrige profesjonelle forpliktelser og med loven.

Respekt

Psykologen viser respekt for individets grunnleggende rettigheter, verdighet og integritet, og tilstreber å unngå at hans/hennes kunnskap anvendes på en måte som krenker, utnytter eller undertrykker individer.

Psykologen er oppmerksom på og respekterer den kunnskap, innsikt, erfaring og ekspertise som klienter, relevante tredje parter og allmennheten har og respekterer kollegers og andre yrkesgruppers særlige kompetanse, forpliktelser og ansvar.

Psykologen er oppmerksom på individuelle, rollemessige og kulturelle ulikheter basert på funksjonsnivå, kjønn, seksuell orientering, etnisk og nasjonal opprinnelse og tilhørighet, alder, religion, språk og sosioøkonomisk status, og på de begrensningene som ligger i egne kulturelle, klassemessige og kjønnsmessige forutsetninger.

Informert samtykke og valgfrihet

Psykologen gjør informert samtykke mulig gjennom å informere klienten om planlagte tiltak, og drøfter kontinuerlig sine handlinger og de sannsynlige følgene av disse, slik at klienten har et grunnlag for å velge om han/hun vil delta eller ikke.

Hvis en klient er mindreårig eller underlagt verge/formynder, innhentes informert samtykke under tilbørlig hensyntagen til de berørte personers selvstendighet.

Selvbestemmelse

Psykologen sørger for å ivareta maksimal autonomi og selvbestemmelse for klienten, inkludert retten til å gå inn i og til å avslutte den profesjonelle relasjonen..I arbeid med barn, personer underlagt lovhjemlet tvang eller i pressede akutte situasjoner kan, under hensyntagen til gjeldende lovgivning, frivillighetsprinsippet fravikes, men en samarbeidsrelasjon tilstrebes også her.

II.2 Kompetanse

Psykologen bestreber seg på å utvikle og opprettholde høy faglig kompetanse i sitt arbeide. Psykologen tilstreber bevissthet om sine faglige og menneskelige sterke og svake sider, slik at han/hun realistisk kan vurdere med hvilken kompetanse han/hun kan påta seg oppgaver. Psykologen påtar seg kun de oppgaver, tilbyr kun de tjenester og bruker kun de metoder han/hun er kvalifisert til gjennom utdanning, trening og erfaring.

Etisk bevissthet

En forutsetning for en høy faglig kompetanse er at psykologen er oppmerksom på de fagetiske prinsippene, og integrerer etiske vurderinger i sin profesjonelle praksis.

Kompetansebegrensninger

Psykologen praktiserer innenfor de grensene for sin kompetanse som følger av utdanning, trening, erfaring og personlig styrke og begrensning, og søker profesjonell hjelp og støtte i vanskelige situasjoner.

Metodebegrensninger

Psykologen er oppmerksom på de begrensningene som ligger i metoder og framgangsmåter og de begrensningene som ut fra dette må legges på de konklusjonene som kan trekkes.

Psykologen viser spesiell varsomhet når han/hun anvender metoder, hjelpemidler og teknikker som ennå befinner seg på utprøvningsstadiet og som ikke tilfredsstiller vanlige metodekrav, eller som psykologen ennå ikke behersker fullt ut.

Psykologens redegjørelse

I sin redegjørelse oppsummerer innklagede psykolog innledningsvis pasientforløpet, herunder henvisning og henvisningsårsak, og bakgrunn for avslutning av terapiforløpet. Psykologen skriver at pasienten ble henvist fra overlege ved et universitetssykehus i mai 2012, med diagnosen F20.00 Kronisk paranoid schizofreni. Han vurderte etter utredning at det diagnostiske bildet klager fremviste var i tråd med henvisningsdiagnosen. Klager opplyste at henvisningen var på bakgrunn av at hun på den tiden mottok arbeidsavklaringspenger.

Psykologen skriver at klager ved oppstarten av behandlingen uttrykte at hun ønsket å arbeide med sine følelser og grenser til andre mennesker. Klager hadde 62 individuelle utrednings- og behandlingstimer hos psykologen. Psykologen hadde også noe tverrfaglig samarbeid med universitetssykehuset, i samarbeid med klager, bl.a. en døgnenhet der hun hadde en kortere innleggelse på akuttavdelingen.

Psykologen skriver at behandlingen foregikk i hans selvstendige psykologpraksis med driftsavtale. Behandlingen var i hovedsak i form av samtale. Teoretisk bakgrunn for behandlingen var generell psykoanalytisk teori, karakteranalyse og fenomenologisk forståelse av psykose. Klager gav ofte uttrykk for at hun ikke ønsket blikkontakt, at hun ønsket at psykologen skulle snu seg bort, og at hun en tid ønsket å korte ned timene til 20 minutter (mot 45- 50 minutter som er vanlig). Psykologen skriver at han i samtalene vektla å forholde seg til klagers situasjon, aktuelle utfordringer og dagligliv. Han var opptatt av å gå inn på klagers barndom og ungdomstid, som hun ofte selv kom tilbake til, kun når det var viktig og riktig med bakgrunn i hennes aktuelle vanskeligheter. Psykologen skriver at klager hadde et uttrykt behov for å arbeide med grenser mellom seg selv og andre, og at det var et fokus han opprettholdt både for seg selv og i behandlingssesjonene sammen med klager. Psykologen skriver at behandlingen var smertefull for klager, men at hun også uttrykte at hun hadde utbytte av den.

Ved avslutning av behandlingen valgte psykologen å opprettholde henvisningsdiagnosen. Han vurderte differensialdiagnostisk at det kliniske bildet lå nært opp til F22.0 Paranoid psykose (vrangforestillingslidelse). Psykologen sier at «de negative symptomene» som klager beskriver i sin klage, etter hans vurdering langt på vei kan ses på som tilbaketrekning knyttet

til forestillinger om og opplevelser av å bli urimelig påvirket av andre mennesker.

Psykologens vurdering var at klager i perioder følte seg bedre og dårligere. Han erfarte at kontakten med ham varierte, men ble generelt bedret. Psykologen sier at klager avsluttet behandlingen etter eget ønske. Han opplevde imidlertid at hun ble godt ivaretatt av universitetssykehuset, og at hun på avslutningstidspunktet hadde gjort det arbeidet hun da ønsket og var i stand til hos ham, ut fra hans forutsetninger og kompetanse.

Psykologen viser til at klager i sin klage gav uttrykk for at hun ikke fikk rom til å gå inn i de prosessene hun gjerne ville, at han var vanskelig å gå i møte i direkte samtale, og at hun følte seg grovt krenket av psykologen. Klager skriver at hun ikke greier å møte ham. Psykologen skriver at dersom klager allikevel skulle komme til at hun vil møte ham, sammen med andre om nødvendig, så vil han vurdere dette.

Psykologen skriver at han ikke har hatt kontakt med pasienten siden april 2014.

Psykologen utdyper sitt svar i henhold til klagepunktene:

Til II.1 (Respekt, informert samtykke og valgfrihet, selvbestemmelse): Klager ble henvist fra en sykehusenhet til frivillig behandling. Psykologen skriver at hun antakelig opplevde å være under et visst press til å gjennomføre psykoterapi, da hun var avhengig av økonomisk støtte fra det offentlig. Han skriver at han kanskje kunne vært mer eksplisitt om dette overfor klager. Han anså imidlertid at klager hadde et tydelig og genuint ønske om å få hjelp gjennom psykoterapi, og han valgte å gå inn på dette og gjennomføre dette, med tydelige avtaler. Klagers ønsker knyttet til rammer ble eksplisitt drøftet mellom ham og klager gjennom hele behandlingen. Han skriver videre at han i starten gjorde det klart for klager at han praktiserte en betingelse vedr. avslutning av terapi at de gjensidig måtte tilstrebe å gi den andre 3 mnd. varsel om avslutning. Da klager sluttet hadde avslutning vært et tema et halvt års tid, uten at klager hadde sagt uttrykkelig at hun ville avslutte. Psykologen sier videre at hans samarbeid med andre ble eksplisitt drøftet og rapportert om til klager.

Til II.2 (Kompetanse, etisk bevissthet, kompetansebegrensninger og metodebegrensninger): Psykologen skriver at han har etter evne og anledning gjort etiske vurderinger, spesielt mht. nærhet, avstand og grenser mellom en selv og andre i denne behandlingen. Han gjør videre rede for sin kompetanse, som både behandler, veileder og underviser av alvorlige psykiske lidelser. Han har etter egen vurdering den relevante kompetansen for lengre psykoterapi med pasienter som fremviser et diagnostisk bilde som klager. Psykologen opplyser at han fikk veiledning av kollega med slik kompetanse, men kan ikke utelukke at han i tillegg burde hatt annen klinisk kunnskap og kompetanse.

Klagers kommentarer på psykologens redegjørelse

Som svar på redegjørelsen skriver klager at tilsvaret fra psykologen sier lite om klagen hun sendte inn. Klager sier at virkeligheten hun beskriver kan ikke kun beskrives som vrangforestillinger uten rot i virkeligheten. Hun skriver at hun tar forbehold mht. andres, inkludert psykologens, intensjoner og bevissthet omkring det hun måtte oppleve. Slik FER forstår det, skriver hun at hun vil fortsette å forstå og få den hjelpen hun trenger for å komme ut av en vond sirkel, og ser for øyeblikket ikke grunn til å forfølge saken.

Sluttkommentarer fra psykologen

Ikke mottatt.

FERS VURDERING OG KONKLUSJON

Klager i denne saken har opplevd at det i etterkant av avsluttet terapi har vært vanskelig. Slik hun beskriver det, opplever hun at hennes tidligere terapeut fortsatt har en negativ innvirkning på hennes liv.

I sin redegjørelse beskriver psykologen grundig og detaljert terapiforløpet, inklusiv henvisningsårsak, og avslutning, og hans vurderinger gjennom terapiforløpet.

I hvilken grad noen av klagers vanskelige opplevelser kan tilskrives hennes psykiske lidelse, og i hvilken grad det er reelle opplevelser, er det vanskelig for FER å ta stilling til. Dette fordi klager og innklaget psykolog beskriver ulike oppfatninger og opplevelser, som ikke kan dokumenteres som fakta som andre kan ta stilling til.

FER har ikke funnet at det foreligger brudd på de fagetiske prinsippene i det som er psykologens redegjørelse. Psykologen synes imidlertid å ha fokus på faktabeskrivelse og saksgang, og redegjørelse for egen kompetanse, i større grad enn å tilkjenne en refleksjon rundt klagers opplevelse i etterkant av terapiforløpet. Klager sier i sin sluttkommentar at psykologen sier lite om klagen hun sendte inn. FER ser også at psykologen i sin redegjørelse ikke forholder seg til det klager beskriver som å ha blitt «innlemmet i et mimespill produksjon uten samtykke,» og at psykologen har intervenert i dette med seksuell karakter. Klager skriver også at psykologen «den senere tid har bygget opp en konsortie» rundt henne, og at psykologen fortsatt prøver å påvirke henne på det symbolske plan.

FER kan ikke se at psykologen har svart på klagers påstander om å ha blitt innlemmet i mimespill uten samtykke. Klager kommer heller ikke tilbake på dette i sin kommentar. Det er derfor vanskelig for FER å vurdere om det har skjedd et brudd på EPNP på dette punktet.

Psykologen skriver at det ikke har vært kontakt med klager siden 2014. Han kunne kanskje med fordel, på bakgrunn av det klager beskriver som sine opplevelser, ha vist noe mer empati og forståelse for hennes opplevelse av situasjonen, og prøvd å forklare denne type opplevelser på en måte som hadde vært lettere å forstå. Dette vurderes imidlertid ikke å være brudd på EPNP.

Vedtak: 5.1.1.2 Brudd på de fagetiske prinsippene er ikke godtgjort.

Vedtaket fattet av Fagetisk råd kan ankes til Psykologforeningens Ankeutvalg for fagetiske klagesaker. Jmfør punkt 4.2.4 som kommer inn under saksgang og saksbehandling, påligger det den ankende part å begrunne hvilke(t) punkt(er) i Fagetisk råds konklusjon det ankes på. Anken sendes Norsk psykologforening sammen med Fagetisk råd sin konklusjon og øvrige dokumenter i saken. En anke må være fremmet innen 3 måneder etter at fagetisk råd sin konklusjon er avgitt.

Med hilsen
Fagetisk råd
Norsk psykologforening
Svanhild Mellingen, leder

for leder, Ingvild Aubert, sekretær FER
Kopi: Sentralstyret i Psykologforeningen, v/president Tor Levin Hofgaard